

Ylipainehappihoito (HBO) - tietoa potilaalle ylipainehappihoidosta

Valtakunnallinen Ylipainehappihoitokeskus, Turun yliopistollinen keskussairaala (Tyks), aikuisten teho-osasto TG3B

Yleistä ylipainehappihoidosta

Ylipainehappihoito (HBOT = Hyperbaric Oxygen Therapy) on lääketieteellinen hoitomuoto, jossa potilas hengittää 100 prosenttia happea ylipainekammiossa. Se on tehokkain tunnettu keino lisätä elimistön happipitoisuutta ja viedä happea huonosti happeutuneisiin kudoksiin.

Ylipainehappihoito on aina aiheellinen:

- sukeltajataudissa
- vakavassa häikämyrkytyksessä
- kaasukuolioinfektioissa

Hoitoa käytetään menestyksellä myös muissa vaikeissa pehmytkudosinfektioissa ja tilanteissa, joissa kudoshapetusta on parannettava.

Tyksissä on ollut käytössä vuodesta 1968 yhden hengen ylipainekammio ja vuonna 1992 otettiin käyttöön monipaikkainen kammiot, jossa voidaan toteuttaa vaativaa tehohoitoa myös ylipainehappihoidon aikana. Nykyiset kammiot otettiin käyttöön vuosina 2010 ja 2013.

Tyks on Suomen ainoa sairaala, jossa on ympärivuorokautisesti toimiva ylipainehappihoidon keskus, johon sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (2006) erityistason sairaanhoidon järjestämisestä ja keskittämisestä mukaan on keskitetty ylipainehappihoito ja siihen läheisesti liittyvä kirurgia. Vuonna 2017 julkaistiin valtioneuvoston asetus erikoissairanhoidon työnjaosta ja tehtävien keskittämisestä. Ylipainehappihoidosta vastaa teho-osaston erikoiskoulutettu henkilökunta.

Ylipainehappihoidon toteutus

Ylipainehappihoito toteutetaan paineessa, joka vastaa sukellusta 15 – 18 metrin syvyyteen. Yksi hoito kestää noin kaksi tuntia ja hoitajakso käsittää tavallisesti noin 5 – 10 hoitokertaa. Poikkeuksena on sukeltajantaudin hoito, joka kestää noin viisi tuntia.

Paineen vaihtelu hoidon alussa ja lopussa tuntuu ennen kaikkea korvissa. Paineen muuttuessa sinun pitää huolehtia korvien paineen tasauksesta. Ilmiö on sama kuin lentokoneen noustessa ja laskeutuessa, sukeltaessa tai ajettaessa junalla/autolla tunnelissa. Tarvittaessa korvalääkäri tekee korvien tärykalvoihin reiät ennen hoitoja, jotta korvien paineentasaus kammiossa helpottuisi. Paineistuksessa kammion lämpötila hieman nousee, lämpötila noin 22 – 24 astetta. Hoidon loppupuolella paineen laskiessa kammiot viilenee.

Hoidon aikana pystyt keskustelemaan kammion ulkopuolella olevan hoitajan kanssa. Lisäksi voit lukea, katsoa televisiota, DVD:tä tai suoratoistopalveluita (esim. Yle Areena tai Netflix).

Monipaikkainen ylipainehappihoidokammio

Monipaikkaisessa HBO-kammiossa voit olla yksin tai useamman potilaan kanssa yhtä aikaa. Hoidon aikana hengität 100 % happea maskilla. Hoito tapahtuu istuma- tai makuuasennossa.

Yhden hengen ylipainehappihoitokammio

Läpinäkyvässä yhden hengen HBO-kammiossa olet makuuasennossa pääty koholla. Tämä kammio paineistetaan 100 % hapella, joten et tarvitse erillistä happimaskia.

Ennen hoitoa

Huomio seuraavat asiat:

- Vaihda päällesi vuodeosastolla HBO-vaatteet, jotka ovat 100 % puuvillaa. Jos tulet hoitoon suoraan kotoa, niin vaihdat vaatteet HBO:n pukutilassa.
- Älä rasvaa/öljyä ihoasi tai huuliasi 12 tuntia ennen hoitoa, koska rasva saattaa polttaa ihoa happirikkaassa ympäristössä.
- Älä käytä hiuslakkaa tai muita ehosteita.
- Vältä kahvin juomista ja tupakoimista kahden tunnin ajan ennen hoitoa, koska ne heikentävät HBO-hoidon tehoa esim. supistamalla verisuonia.

Ylipainehappihoitokammioon saat viedä:

- silmälasit
- lukemista
- ristisanatehtäviä ja lyijykynän
- pienen määrän juotavaa

Ylipainehappihoitokammioon **et saa viedä** paloturvallisuuden ja rikkoutumisvaaran vuoksi:

- keinokuitua
- rannekelloa
- koruja
- kuulolaitetta
- verensokerin mittausensoria
- teknisiä laitteita (esim. älypuhelin tai tabletti -tietokone)
- piilolinsskejä (kovat)
- hiuslisäkkeitä
- ehosteet, rasvat, öljyt

Hoidon jälkeen

Vältä kahvin juomista ja tupakoimista kahden tunnin ajan hoidon jälkeen, koska ne heikentävät HBO-hoidon tehoa esim. supistamalla verisuonia.

Hoidon jälkeen saatat tuntea väsymystä, mutta jos vuorokauden kuluessa ilmenee alla olevia oireita, niin ota yhteys ylipainehappihoitokeskukseen.

- pistelyä tai kipua nivelissä
- kutinaa iholla
- olo on muuten poikkeava

TYKS, aikuisten teho-osasto, TG3B (puhelin 02 313 1950)